ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 204. — 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1880. — ΛΕΠΤΑ 10.

Ἐπειδὴ εἶν' ἐνδεχόμενον νὰ διακοπῇ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἔτους ἡ ἔκδοσις τῆς Ἑστίας, γνωστοποιεῖται πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ συνδρομητὰς αὐτῆς, ὅτι συνδρομαὶ διὰ τὸ ἔτος 1881 δὲν εἶνε δεκταὶ πρὸ τῆς 1 προσεχοῦς Ἰανουαρίου.

ΣΤΗΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

ὑπὲρ πατριωτικῶν καὶ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν.

Ὁ ἐν Καΐρῳ ὁμογενὴς κ. Εὐαγ. Ἀχιλλόπουλος ἀπέστειλεν εἰς τὸν πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Σύλλογον συνδρομὴν φρ. 4,000.

Εἰς τὸν αὐτὸν Σύλλογον προσήνεγκον καὶ οἱ ἐν Λιβερπούλ ὁμογενεῖς λίρας ἀγγλικὰς 239.

Οἱ ἐν Καλαρασίῳ τῆς Ῥωμουνίας ὁμογενεῖς συνεισήνεγκον φρ. 1350 ὑπὲρ τῶν σημερινῶν ἀναγκῶν τοῦ ἔθνους.

Ὑπὲρ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ὁ κ. Λιβαδᾶς Χαριτάτος προσήνεγκε φρ. 1,000.

Ὑπὲρ ἀνεγέρσεως μνημείου τοῦ Βύρωνος οἱ ἐν Βομβάῃ ὁμογενεῖς ἀπέστειλαν εἰς τὸν ὁμώνυμον Σύλλογον δρ. 112.

Ὁ ἐν Λονδίνῳ κ. Βαλιέρης μετά τινων ὁμογενῶν ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν 72 οὐγγίας κινίνης.

Τὰ συμβούλια τῶν ἱερῶν μονῶν Ἀσωμάτων καὶ Πεντέλης ἐψήφισαν ἐτησίαν συνδρομὴν ὑπὲρ τῆς Ἑταιρίας τῶν φυλακῶν ἐκ φρ. 50 ἑκάτερον.

Παρὰ τῆς κυρίας Σλίεμαν ἐλάβομεν ἐξ Ὀρχομενοῦ μακρὰν διατριβὴν περὶ τῆς ἐκεῖσε ἐκδρομῆς αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου της καὶ τῶν παρ αὐτῶν ἐνεργουμένων ἀποπειρατηρίων ἀνασκαφῶν. Τὴν διατριβὴν ταύτην τῆς χαριέσσης ἡμῶν συνεργάτιδος δημοσιεύομεν κατωτέρω ἐπὶ τὸ περιληπτικώτερον, ἕνεκα τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ φύλλου μας. Σ. τ. Δ.

Ἐκδρομὴ εἰς Ὀρχομενὸν καὶ αἱ ἐν αὐτῷ ἀποπειρατήριοι ἀνασκαφαί.

Τὴν 7 πρωϊνὴν ὥραν διήλθομεν μετὰ τοῦ συζύγου μου ἐφ' ἁμάξης τὴν ὁδὸν Πειραιῶς, καὶ διὰ τοῦ ἐλαιῶνος, ἀκολουθοῦντες τὴν ἱερὰν πιθανῶς ὁδόν, διηυθύνθημεν εἰς Δαφνί, τὸ στενὸν τοῦ ὄρους Αἰγάλεω, τὸ συνενοῦν τὴν ἀθηναϊκὴν καὶ ἐλευσίνιον πεδιάδα. Διὰ τῆς ὡραιοτάτης παραλίας ὁδοῦ διηυθύνθημεν εἰς Ἐλευσῖνα, πατρίδα τοῦ Αἰσχύλου, ὀνομαστὴν διὰ τὸν ναὸν τῆς Δήμητρος, ἐν ᾧ κατ' ἔτος ἐτελοῦντο τὰ ἐλευσίνια μυστήρια. Τοῦ ναοῦ τούτου μέρος ἀνεσκάφη ὑπὸ τοῦ κ. Le Normann δαπάνῃ τῆς γαλλικῆς Κυβερνήσεως, ἀπό τινος δὲ χρόνου ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία ἀγοράζει τὰς πέριξ οἰκίας, σκοποῦσα τὴν περαιτέρω ἀνασκαφήν. Οἱ μεταναστεύσαντες κάτοικοι ἔκτισαν τὰς οἰκίας των ἐπὶ τῆς παραλίας ἐπὶ οἰκοπέδων, ἅτινα ἡ Κυβέρνησις ἐδωρήσατο αὐτοῖς.

Ἐκεῖθεν διηυθύνθημεν εἰς Θήβας, ἔχοντες ἐνώπιόν μας τὸν Κιθαιρῶνα καὶ τὴν σειρὰν τοῦ Πάρνηθος. Φθάσαντες δὲ εἰς Θήβας ἐσπεύσαμεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸ ἐκεῖ μουσεῖον. Αἱ Θῆβαι εἶνε ἐκτισμέναι ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Καδμείας. Ὡς καὶ ἐν πολλαῖς ἄλλαις πόλεσι τῆς Ἑλλάδος, τὰ μνημεῖα τοῦ μεγάλου ποτὲ πολιτισμοῦ κατεστράφησαν, ἐν οὐδεμιᾷ ὅμως ἄλλῃ τοσοῦτον ὅσον ἐν Θήβαις. Οὐδὲν ἴχνος ἐρειπίων ἀρχαιοτέρας ἐποχῆς ὑπάρχει ἐν Θήβαις, ἐκτὸς ἑνὸς τουρκικοῦ πύργου, ὅστις εἶνε ἐκτισμένος διὰ τεμαχίων λίθων ἀρχαίου τινὸς ναοῦ, καὶ μιᾶς ἐκκλησίας, ἀμφοτέρων ἐπὶ τῆς Καδμείας ἐκτισμένων.

Τὴν ἑπομένην ἐξηκολουθήσαμεν τὴν ὁδὸν πρὸς Λεβαδείαν. Ἡ ἀρχαία πόλις Λεβαδεία ἔκειτο ἐπί τινος μεμονωμένου λόφου, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ῥέει ὁ ποταμὸς Ἕρκυνα, ὅστις χύνεται ἐντὸς τῆς Κωπαΐδος λίμνης. Ὁ ποταμὸς οὗτος εἶνε μέγα εὐτύχημα διὰ τὴν Λεβαδείαν, ἥτις δι' αὐτοῦ ἀνακουφίζεται ἐκ τῆς κακῆς τοποθεσίας της. Ἡ πόλις Λεβαδεία, ἥτις πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἦτο ἡ μεγαλειτέρα πόλις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, εἶνε ἐκτισμένη παραπλεύρως τῆς Ἕρκυνας.

Ὀλίγον ὀψηλότερα ἐπὶ τῆς πεδιάδος εἶνε ἡ τοποθεσία τοῦ Τροφωνίου μαντείου, οὗ τινος τὸ ἐπισημότερον τῶν σωζομένων λειψάνων εἶνε βάσις τις, κοινῶς λεγομένη «τῆς Πυθίας τὸ λουτρόν». Λίαν δύσκολον εἶνε νὰ βεβαιώσῃ τις τὰς πηγὰς τῆς Λήθης καὶ Μνήμης. Ὁ Παυσανίας, ἐν Βιβλ. Θ', 790, λέγει περὶ αὐτῶν· «Αἱ δὲ ἐγγύτατα εἰσὶν ἀλλήλων. Ἐνταῦθα δὴ χρὴ πιεῖν αὐτὸν Λήθης τε ὕδωρ καλούμενον, ἵνα λήθη γένηταί οἱ πάντων ἃ τέως ἐφρόντιζε, καὶ ἐπὶ τῷδε ἄλλο αὖθις ὕδωρ πίνει Μνημοσύνης, ἀπὸ τούτου τε μνημονεύει τὰ ὀφθέντα οἱ καταβάντι».

Ἐκ Λεβαδείας ἐφιππο διηυθύνθημεν εἰς Ὀρχομενὸν (Σκριποῦ νῦν καλούμενον), ἐκτισμένον ἐν μέρει ἐπὶ τῶν λειψάνων τῆς ἀρχαίας πόλεως. Κατὰ τὸν Στράβωνα (§ 416) ὁ Ὀρχομενὸς τῆς ἐποχῆς του ἔκειτο εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀκοντίου ὄρους· ὁ αὐτὸς δὲ συγγραφεὺς ἀναφέρει, ὅτι ἡ ἀρχαιοτάτη πόλις τοῦ Ὀρχομενοῦ, ἡ πρὸ καὶ αὐτοῦ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ὑπάρχουσα, ἔκειτο ἐν τῇ κοιλάδι, ἕνεκα δὲ τῶν πλημμυρῶν τῆς Κωπαΐδος ἠναγκάσθησαν οἱ κάτοικοι νὰ μεταφέρωσι τὴν πόλιν των εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀκοντίου. Ἡ Μονὴ τῆς Παναγίας κατὰ τὰς δύο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εὑρισκομένας ἐπιγραφὰς ἐκτίσθη ἐν ἔτει 6382 ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἤτοι ἐν ἔτει 874 μ. Χ. ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, κεῖται δὲ ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ἱεροῦ τῶν Χαρίτων. Ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας ὑπάρχει καὶ νῦν ἡ βάσις τρίποδος, ἣν εὗρον κατὰ τὴν παράδοσιν ὅτε ἔκτιζον τὴν ἐκκλησίαν. Δύο τῶν ἐκεῖ εὑρεθεισῶν ἐπιγραφῶν ὁ λόρδος Ἐλγῖνος μετέφερεν εἰς τὸ βρετανικὸν μουσεῖον.

Ἅπασαι αἱ εὑρεθεῖσαι ἐνταῦθα ἐπιγραφαὶ εἶνε εἰς αἰολοβοιωτικὴν γλῶσσαν, ἐκτὸς μιᾶς, ἥτις μεταχειρίζεται τὸ δίγαμμα, καὶ ἑπομένως εἶνε σπουδαιοτάτη διὰ τὴν φιλολογίαν. Μία τῶν ἐπιγραφῶν εἶνε μεταγενεστέρα τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦτο δ' ἀποδεικνύεται, διότι ἀναφέρει προξενικὸν βαθμὸν ἑνὸς Αἰολοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας, ἢ ἰθαγενοῦς τῆς Ἀλεξανδρείας τῆς Τρῳάδος. Τὸ ἀρχικὸν τῆς πόλεως ἐκείνης ὄνομα Ἀντιγόνεια δὲν ἠλλάχθη εἰς Ἀλεξάνδρειαν μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου (Στράβων, 593). Ἐκ τούτου εἰκάζεται ὅτι εἶνε τοῦ τρίτου ἢ τετάρτου π. Χ. αἰῶνος, διότι ἀμέσως μετὰ ταῦτα αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις ἐξέπεσαν ὑποβληθεῖσαι εἰς τὸν ζυγὸν τῆς ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας.

Πρῶτον ἡμῶν ἔργον, ἅμα ἀφικομένων εἰς Ὀρχομενόν, ἦτο λίαν πρωὶ νὰ ἐξετάσωμεν διά τινων ἐργατῶν τὴν ὑπόγαιον τοποθεσίαν τῆς πόλεως. Ὅθεν ἠρχίσαμεν σκάπτοντες φρέατα εἰς διάφορα μέρη τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἐν οἷς ὀλίγιστα μόνον τεμάχια ἀγγείων διαφόρων ἐποχῶν εὕρομεν.

Κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ μοναστηρίου πρό τινος καιροῦ ἐργάται, καλλιεργοῦντες τὰς ἐκεῖ γαίας, εὗρον λίθους καὶ ἀνθρώπινα ὀστᾶ εἰς ἡμίσεος μέτρου βάθος κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ νῦν ἡγουμένου. Ἐπὶ τῆς θέσεως δὲ ταύτης ἠνοίξαμεν καὶ ἡμεῖς πλατύτατον φρέαρ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὕρομεν μεγάλας πλάκας, τεθειμένας ἐπὶ δύο ἄλλων μικροτέρων καὶ σχηματιζουσῶν τάφον, ἐν ᾧ εὑρέθησαν πολλὰ ὀστᾶ καὶ τινα τεμάχια ἀγγείων μεταγενεστέρας ἐποχῆς. Ἀφαιρέσαντες τὰς πλάκας ταύτας ἐξηκολουθήσαμεν βαθύτερον τὴν ἀνάσκαφήν, εἰς βάθος δὲ 2 ½ μέτρων ἐφάνη μέγας πίθος, φέρων δύο ζώνας καὶ ἡμικυκλιώδη στολίσματα· ὁ πίθος οὗτος ἕνεκα σχίσματος εἶνε συνδεδεμένος μὲ μόλυβδον, ἔργον δὲ καλῆς ῥωμαϊκῆς τέχνης, διὸ μετεκομίσθη εἰς τὸ μοναστήριον. Τὴν ἑπομένην σκάπτοντες βαθύτερον εὕρομεν ἄλλους τάφους τῆς ἰδίας κατασκευῆς πρὸς τοὺς προειρημένους, ἐντὸς δὲ αὐτῶν ἀνθρώπινα καὶ πάλιν ὀστᾶ. Ἐν βάθει δὲ 3 ½ μέτρων ἐντὸς ἐλαφροτάτης γῆς εὕρομεν τεμάχια ἀγγείων μελανῶν, μεγάλην ὁμοιότητα ἐχόντων πρὸς τὰ ἐν τοῖς τάφοις τῶν Μυκηνῶν εὑρεθέντα.

Ταῦτα τὰ μέχρι τοῦδε ἐπιτευχθέντα.

Νῦν δὲ ἀσχολούμεθα ἀνασκάπτοντες τὸ ἐκ μαρμάρων θησαυροφυλάκιον τοῦ Μινύου, ὅπερ, κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ Παυσανίου, ἐπισκεφθέντος αὐτὸ ἐν ἔτει 170 περίπου μ. Χ., «λίθου μὲν εἴργασται, σχῆμα δὲ περιφερὲς ἐστὶν αὐτῷ, κορυφὴ δὲ οὐκ ἐς ἄγαν ὀξὺ ἀνηγμένη· τὸν δὲ ἀνώτατον τῶν λίθων φασὶν ἁρμονίαν παντὶ εἶνε τῷ οἰκοδομήματι».

Τὸ μάλιστα περίεργον τοῦ θησαυροφυλακίου τούτου εἶνε ἀναμφιβόλως οἱ ὀρειχάλκινοι ἧλοι, οὓς βλέπομεν καὶ νῦν